

Naša moč

Glasilo za slovensko delavstvo.

List
izhaja
vsak
petek.

Štev. 23.

V Ljubljani, dne 18. maja 1906.

Letnik I.

Delavec je vsega kriv.

Ta teden je prečital ljubljanski župan v seji ljubljanskega občinskega sveta neki dopis železniškega ministrstva. Ljubljanski občinski svet je zahteval namreč svoj čas, naj se strogo preiščejo vzroki, zakaj se dogaja na ljubljanskem južnem kolodvoru nesorazmerno veliko smrtnih nezgod. Pa so preiskavali modri železniški predstojniki in v svoji salomonski pravicoljubnosti tudi našli odgovor, ki slovce: »Nezgod so bili krivi železničarji sami po svoji neprevidnosti.«

Če sodi tako najvišja železniška oblast, mora seveda to biti tudi resnično. Veliki gospodje morajo imeti vselej prav. Saj zato, da imajo vselej prav, so dobro plačani. In kdor ima največjo plačo, ta pa mora imeti gotovo vselej in v vsakem slučaju bolj prav, kakor oni, ki ima manjšo plačo. Saj tako sodi svet.

Sicer pripovedujejo ljudje v Ljubljani o vzrokih nesreč na ljubljanskem južnem kolodvoru nekoliko drugače. Pravijo, da je ljubljanski kolodvor južne železnice premajhen. So med njimi celo taki, ki trde, da je premalo osebja na tej po železničarski krvi oškropljeni kolodvorski zemlji. In dobijo se tudi celo malopridneži, ki pravijo, da železničarje preveč priganjajo. Pa tudi trde zlobni ljudje, da naša ljubljanska megla zavira oni jasni pregled, ki ga mora imeti železničar pri zvrševanju svoje težke službe. Nekateri pa, ki so služili desetletja na tem nesrečnem kraju smrti, se čudijo, da še več železničarjev ni povoženih.

Ada Negri.

V bolnišnici.

Dom svetega Jožefa, spodaj, na pravo, številka dvajset; tam postelj stoji. Moj oče, tu sem si položil glavo, trpel tu, umiral si ti!

Srce koprnelo ti v prsih je vroče, po drage, domu je velelo željam. Zastonj je bilo hrepenenje pekoče; trpel in umiral si sam.

Oj, drage kosti in oj, lice očeta, ve prsi, ti blago, široko srce, ti prah razkrojeni, ljubezen presveta, ki meni iz misli ne gre.

Iz bolnice žalostne v vašem spominu pošiljam med svet to prisrčno željo: Usojeno zemlje naj vsakemu sinu vsaj toplo gnezdece bo!

Oj, vsakemu sinu usojeno bodi, da kočica rodna mu vrat ne zapre; in v nji naj smehljaje se svoji usodi z obličjem prot solncu umre!

Pa te sodbe železničarjev so prav gotovo napačne. Saj ne morejo imeti prav, če prav pravijo, da poznajo po izkušnji razmere. Prav mora imeti oni, ki je najbolj plačan in v železniškem ministrstvu so gotovo najbolj plačani železničarji in zato imajo le oni res prav. Da, tudi mi, ki se ne bojimo ozmerjati nikogar, ki ni varen pred nami nihče, kdor je proti delavstvu, celo mi se uklanjamo tej modri sodbi železniškega ministrstva. Da, vi uboge žrtve svojega poklica, kličemo vam v grob, vi ste sami po svoji neprevidnosti krivi svoje prerane smrti! Zakaj ste bili pa tako neprevidni, da ste postali železničarji.

Da, le delavec je vsega sam kriv po svoji neprevidnosti. Ne sodi tako le železniško ministrstvo, ali prav za prav najbolj plačani železniški uradniki tega premodrega ministrstva. Sodijo tako tudi drugi! Samo to je čudno, da sodijo tako le taki, ki so bolj plačani, kakor delavci.

Drugače pa sodi delavstvo samo, O, delavstvo pa le dobro ve, kdo po največ zakrivi delavske nezgode. Delavstvo dobro ve, da n. pr. nikjer ne varčujejo tako, kakor ravno pri južni železnici. Pa tudi drugod. Kdo se pa briga kaj za delavčovo varnost in za delavčovo življenje. Nihče. Le delaj in trpi, to je geslo. Drugo jim ni mar. In če pade kdo v boju dela, pa odnesejo okrvavelo truplo, na njegovo mesto pa vstopi drug.

Imamo razne delavske zavarovalne zakladnice, zavarovalnice glede kake nezgode.

Delavci jih vzdržujejo. Pa so že tako skrbeli, da ne gospodari v njih delavstvo samo. Prispevati mora tudi gospodar in zato so gospodarji v delavskih zavarovalnih zastopih. Največjo oblast ima pa v teh ravno država, ki ne da zanje niti beliča.

Da, mora že biti prav tako. Saj tako hočejo ljudje, ki so boljše plačani, kakor delavstvo.

In tako je prišlo, da delavec kolne te po svojem namenu dobrodelnice delavske zavarovalne zavode. In prav ima, da je jezen nanje. Saj ve, da iz njegovega denarja boljše kakor on, plačani pisarji preže liki izstradani črni krokariji, kako bi mu morali odtrgati kako kronico. Ne morebiti iz potrebe ali pa dolžnosti, kaj še iz zgolj ljubezni do slabše od njih plačanega delavstva.

A navajali bi lahko še tudi druge slučaje. Le poidimo po tvornicah in delavskih delavnicah. Pa si oglejmo postopanje z delavstvom. Kako psujejo, kako zmerjajo, kako višjeje nosove nekoliko boljše plačani ljudje nad onimi, ki so manj plačani od njih. Pa še ne bevskejo ne. In prav imajo. Zakaj si pa tako nepreviden, da si slabše plačan, zato se pa le pusti zmerjati, psovati, izkoriščati do mozga in krvi.

Pa koliko bi še lahko navedli takih slučajev. Pa za danes bodi dovolj.

Delavstvo samo ima v svoji roki boljšo svojo bodočnost. Samo neprevidno naj ne bo. Pasti mora načelo, da velja več oni,

ki je bolje plačan. Vsak mora varovati svojo človeško dostojnost. Ta se pa varuje z izobrazbo in z združenjem. Delavsko časopisje širi izobrazbo. Delavska stanovska društva naj družijo delavstvo v močno, neprodarno telo!

Soc. dem. hujskanje proti delavski slogi.

Sava. V nedeljo 13. t. m. so pokazali naši rdeči bratci, kaj so skuhalo za nas. Pa so se bali, da ne bo vsem dišalo, kar so skuhalo. Zato so vabili na ta močnik le take, ki so ga že vajeni in pa pod tujo tvrdo. Železničarji imajo shod v prostorih strokovnega društva. Tako se je reklo. Kar nas ni rdečih, se nismo dalje brigali za ta shod, ker železničarji imajo drugačne stanovske interese, kot mi delavci železne industrije in tudi nismo šli na shod.

Očka Kopač so prišli limat razpadlo socijalno demokracijo na Savo že v soboto. Povabljeni so bili vsi delavci rdečega mišljenja s Save in Jesenic na shod železničarjev, drugih niso rabili. Le slučajno je prišlo na shod tudi nekaj naših mož. Železničarjev od Kranja do Jesenic je bilo na shodu komaj 15, vsi drugi so bili delavci obrtne družbe, okrog 150. Govoril je Kopač. Kot častna garda stali so pred njegovimi nogami nekdanji odborniki propalega socijalno demokratskega društva. Kopač se je kratko dotaknil železničarske organizacije, se spraval na kapitaliste in povdarjal, da se moramo delavci na Savi organizirati. Zabavljal je čez draginjo na Jesenicah, pa nam ni dal nobenega sveta, kako naj si pomagamo. Zabavljal je čez Luegerja, dunajskega župana, ki nas nič ne briga, in bahato prerokoval Dunaju zlate čase, ker je bilo 7 socijalnih demokratov izvoljenih v dunajski mestni zastop. O jeseniških občinskih razmerah pa ni izpregovoril niti besede, nič ni omenjal, da občinski odbor na Jesenicah prav nič ni storil še za delavce, niti z besedico ni obsojal škodljive politike liberalnih jeseniških kapitalistov. Vemo zakaj. Trn v peti je naša organizacija tem kapitalistom in njih hlapcem, pa hočejo narediti razdor med nami delavci. Zato so šuntali že dlje časa tukajšnje soc. demokrate zoper strokovno društvo, češ da je klerikalno, in ti so kuhali, kuhali in mešali in slednjič poklicali na pomoč Kopača, da bi zlimal nazaj razpadlo socijalno demokracijo na Jesenicah. Jasno se vidi zveza soc. demokratov z jeseniškimi liberalci. Študent Cham iz Ljubljane pa je bil in je še sedaj najhujši agitator za tako zvezo.

Kopač je tudi zabavljajl čez našo organizacijo in rekel, da se mora strokovno društvo preosnovati. Vsako društvo je kakor bataljon vojakov je dejal, a bataljon sam zase ne more nič, še le v zvezi z drugimi pa enim poveljnikom kaj premore, kot mogočna vojska. Taka vojska je so-

cijalno demokratska organizacija, je hotel reči, dokler naše društvo ni bataljon v socialno demokratski armadi, ni za nič. To torej je bil namen shoda: naše strokovno društvo preosnovati v socialno demokratsko društvo, narediti razdor med delavci, cepiti moči.

Že med govorom so se čuli posamezni ugovori, po govoru pa je nastopil predsednik strokovnega društva tovariš Glavič. Toda komaj je spregovoril nekaj stavkov in opozoril, kako se godi delavcem na Francoskem, kjer so ministri soc. demokrati, začeli so soc. demokrati tuliti in vzeli Glaviču besedo. Tudi tovariša Čebulja niso pustili govoriti. To je demokratska svoboda! Demokrati se resnice boje! Pa sta jim Glavič in Čebulj le povedala marsikatero! Kar osupnili pa so demokrati, ko je nekdanji odbornik demokratskega društva na Savi, tovariš Veber nastopil in rekel, da hoče spraviti na dan vse lumparije, ki so jih demokrati storili v svojem društvu, katero je obstajalo pet let na Savi. Kot besni so zatulili in zmerjali ga z norcem in mu ne dali govoriti.

To je vspeh tega shoda, da smo socialne demokrate še bolj spoznali. Delavska stanovska organizacija jim je devetindevetdeseta briga, oni hočejo le politično strankarsko soc. demokracijo utrditi, zato delajo razdor med delavci, ki se družijo v stanovsko organizacijo in terorizirajo vse, ki ne odobravajo njih početja. Dobro, le organizirajte se, rdeči bratci, a strokovnega društva vam ne damo. Pet let ste imeli že svoje društvo. Kje je denar, ki ste ga nabrali tisti čas? Pa pogledajte naše strokovno društvo! Ne obstoji že dve leti, pa ima že nekaj tisočakov. Ali vam ti diše?

Delavci, tovariši, Kopač nam je na shodu očital, da spite! Res, mnogi ste spali, premalo ste se zavedali, kaj hočejo socialni demokrati! Vzdrnite se! Po konci! Socialni demokrati nas hočejo razcepiti, da bi ne bili več tako močni, denar našega društva hočejo dobiti v pest! Ne pustimo jim tega! Kot en mož moramo nastopiti zoper nakane soc. demokratov! Spomnite se na čas stavke! Kaj so storili soc. demokrati takrat za vas? Kdo se je takrat potegoval za nas? Kdo je naš prijatelj? Po delih sodite! Iz vrste krščanskih socialistov nam je prišla vsa pomoč. Ti so delali za vas brez ozira, kateri stranki pripadate. Tudi v strokovnem društvu niso kazali nikakega strankarstva. Slogo rušiti so začeli soc. demokrati, govoriti ne puste niti predsedniku strokovnega društva! To niso delavski prijatelji. To so naši sovražniki! Ukreniti moramo nekaj. Treba bo sklicati izredni občni zbor. Tam se bomo pogovorili, kakšno stališče moramo zavzeti nasproti socialni demokraciji, kako se moramo še čvrsteje in tesneje organizirati.

Tovariši, bratje na noge! Pomagajmo si sami in pomagajmo nam bo Bog!

Med brati in sestrami.

Delavstvo ljubljanske tobačne tvornice pozor!

Podporno društvo delavstva ljubljanske tobačne tovarne vabi na shod ki se vrši na torek, dne 22. majnika t. l. takoj po delu v »Unionu«, vhod Franciškanske ulice, pritličje na levo. Na shodu se sklepa o spomenici glavnemu ravnateljstvu in o drugih za delavstvo važnih zadevah.

Iz Tržiča. Ali se še kje godi tako kot pri nas? Menda je povsod druge navada, da si fabrikant nakupi sam mašine, če hoče z njimi delati. Toda pri nas znajo drugače. Kadar se naroči mašina, takrat že vemo, da bo spet slabše za delavke, kajti, če pride mašina, potem skušajo ti ljudje dobiti denar od nas s tem, da nam trgajo pri plači. Mašine kupujejo zase, plačujemo jih pa me. Ali je to pravično? Obrtni nadzorniki so nastavljeni zato, da bi se preprečilo izsesavanje delavcev od strani fabrikantov, a kako bo človek povedal obrtnemu nadzorniku, ko ga vedno spremlja fabrikant. Saj

si nihče ne upa. Ali bi se ne dal dobiti kak način, na katerega bi bilo mogoče priti obrtnemu nadzorniku skupaj z delavcem, ne da bi bil zraven fabrikant? Vsak se boji, ker, če bi ga videl fabrikant govoriti z obrtnim nadzornikom, ga odpusti in konec je komedije.

Pozor delavke! Zakaj so hranilnice?

Zato, da delavec ali delavka vsako prihranjeno kronico obrestonosno naloži. A tega nočejo nekateri izprevideti, zato jih opominimo, ker gre za koristi delavk. Nedavno sem bival nekje na počitnicah. Ker me zanima delavsko vprašanje in vse, kar je z njim v zvezi, zato poprašujem različno in marsikaj zvem. Nedavno sem zvedel sledeče: V fabrikah se dobe delavke, ki so — oprostite izraz — tako nespametne, da puščajo od ust odtrgane groše v fabriški kasi, ne da bi jim pritrigan denar nesel obresti. Ob novem letu se namreč zgovore delavke, da bodo puščale vsako krončino 3, 4 ali 5 kron notri, ob času kake potrebe, bodisi v boleznih ali kaj drugega, pa vzamejo prihranjeni denar ven. Ali ni tonespametno, da se nalaga denar na kraju, kjer ne nosi niti vinarja obresti, med tem ko se lahko naloži v hranilnici, ki obrestuje po 4 1/2%. Toda to bi se še dalo prenesti, dasi je boljše tudi le en vinar obresti kot pa nič. Če ni vinarja, ne bo goldinarja. Hujše za delavke je pa to. Ker puščajo delavke denar v blagažni, dasi še pošteno jesti ne morejo vsled tega, zdi se fabrikantom, da morajo še dobro plačo imeti, da si morejo kaj prihraniti, in uspeh tega je, da ravno delavkam največ trgaajo. A kdo je tega kriv? Same, ker puščajo denar notri, namestu, da bi ga dale v hranilnico, kjer se sprejme vsaka kronica. Izprevidite vendar, delavke, da delate v svojo in tudi drugih tovarišic škodo. Nesite raje vsakih 14 dni v hranilnico, kadar bote kaj potrebovale, greste pa iskat. Voditelji hranilnic bodo gotovo pospeševali z veseljem vaše varčevanje. Posnemajte druge, ki že nosijo v hranilnico in lepo vsako leto dobe obresti od prihranjenih kronic. Uvažujte prizadete!

Idrija. O odpuščenem delavcu zaradi 1. majnika se nam piše: Rudniško vodstvo je pri zadnji seji 12. t. m. odpustilo nekega delavca iz službe, seveda gotovo ne brez vzrokov. Dotični odpuščen delavec je privrženec one srečne stranke, namreč soc. demokratične, zaradi katere se je že marsikdo lase pulil iz glave, pa se ve kadar je bilo prepozno. Bilo je dan prvega majnika, takrat ko so obhajali soc. demokrati svoj strankarski praznik in izostali so večina delavcev od dela, pa zaradi terorizma od strani soc. demokracije in kdor je šel tisti dan na delo, tedaj pa gor je mu ta skoraj ni bil varen na cesti, letele so mu psovke od vseh strani na glavo, da jih kraški osel ne prenese. Tako je tudi bilo, ko je odhajal neki delavec v žgalnico na delo, vidi ga dotični, zdaj odstavljeni delavec, gre k njemu ter ga začne s svojo soc. demokratsko omiko na vse mogoče načine zmerjati in izzivati, seveda ni na pravega naletel. Naznanil je namreč predstojniku žgalnice in posledica je bila, da je bil tisti neomikanec odpuščen. Vprašamo pa voditelja soc. demokracije, kaj je vzrok temu. Ali se morda g. Kristan zaveda, da je postal ta odpuščen delavec žrtev soc. demokracije in njenim strankarskim zahtevam. Namesto ko vodijo boj cerkvi in veri zgolj le v dobiček nekaterih posameznikov, naj jih nadsodrug lepi Tonče uči tudi malo omike, da bodo vedeli, kaj je dovoljeno in kaj ni dovoljeno. Mi bi vsaj pričakovali to od njega, pa mislimo si, saj tudi on potrebuje enega, da bi ga malo podučil o tej reči, o omiki, kdor jo sam ne zna, ne more druge učiti. Zatorej boj socialni demokraciji, skrajni čas je že, da stopimo na krov ter pokažemo zobe najhujšemu sovražniku ljudstva, kajti to je naša sveta dolžnost za blagor ljudstva. Boj socialni demokraciji na celi črti. Pripravljamo pa se že sedaj za prihodnji prvi majnik, da kdor je znani, ta je proti soc. demokraciji, ta naj stopi k nam, ko bomo korakali na dan prvega majnika na delo. Bodimo odločni in

vstajni v boju proti socialni demokraciji hudi delavski sovražnici in hinavki ter uničevalki ljudstva.

Idrija. Naši rdečkarji vedno vpijejo, da se sami bore za zboljšanje delavskih razmer, zato moramo javno povedati, kako spolnujejo svoje dolžnosti. Dne 18. marca t. l. je sklicala »S. L. Stranka« shod, na katerem se je razpravljalo o rudarskih razmerah, ter se je tudi sklenila resolucija, katera naj bi se oddala rud. zadrugi. Dne 24. marca je sklicalo politično društvo »Jednakopravnost« shod, na katerem se je isto razpravljalo ter se je hotela prejšnja resolucija le nekoliko spopolniti. Po daljši debati je pa prišlo do zaključka na predlog rudarja Žonta, naj se pooblaste iz vsake stranke oni štirje delavci, ki so bili že pri sestavljanju resolucije v oktobru l. l. Nato je obljubil navzoči soc. demokrat Brus vpričo sodruga Filipiča, da skliče v najkrajšem one zaupnike vseh strank, da sestavijo zonet resolucijo, oziraje se na izjavo g. nadsvetnika Bileka, da je rudarjem na prosto dano poslati še en memorandum in bo on podpiral vse opravičene težnje rudarjev. Če bi imela imenovana sodruga res dobro voljo delati za zboljšanje delavskega položaja, bi morala res sklicati zaupnike in sklenjeno resolucijo oddati predsedniku Iv. Strausu, da poroča rud. vodstvu. Sedaj sta pretekla že 2 meseca in ti lenuhi niso ničesar storili. Gotovo imajo vsega dovolj, ko so prejeli ilustrovan »Naprej« z dne 30. aprila. S tem je po njih želji rešeno vse delavsko vprašanje. Seveda potem lahko vpijejo, da delajo za zboljšanje.

Žrtev soc. demokratične surovosti. Dne 1. maja so delali trije po 14 let stari fantje pri nekem privatnem zidarskem mojstru, ko jih zagleda žena organiziranega soc. dem. rudarja A. Mrovljeta, jih začne zmerjati, danes je velik praznik pa delate, da vas ni sram itd. Fantje, seve še otročji, jih je bilo sram ter so šli domov, drugi dan pride mojster ter plača fante za njih preje storjene šithe in jih spodi domov, sedaj postopajo fantje brez dela po mestu. Ravno isti dan je šel rudar A. Novak na delo v žgalnico, na ulici ga sreča organizirani soc. dem. rudar A. Mrovlje ter začne Novaka zmerjati s hinavci in drugimi psovkami. Rudar Novak pa hoče biti svobodomiseln človek ter naznani svojemu uradniku, kako je bil napaden od Mrovljeta, ko je šel na delo. Dne 12. maja je bila seja c. kr. rud. uradnikov ter so A. Mrovljeta kaznovali z odpustom od dela. Radovedni smo, ali bodo šli sedaj za njim njegovi sodrugi čez drn in strn, da mu dobe kje službo, kakor je šel on in njegova žena za njihovo surovostjo.

Promet kršč. gosp. društva v mesecih marec, april. Prejemki: Vplačani deleži 96 K. Pristopnine. 6 K. Prejemki za blago 18.860 K 68 vin. Izdatki: Izplačani deleži 22 K. Izdatki za blago 17.449 K 19 vin. Voznina 724 K 10 v. užitnina 468 K 92 vin., davki 250 K 31 v. Inventar premični 35 K 46 vin. Upravni stroški 227 K 16 vin. V Ljudsko hranilnico v Idriji vloženo 1000 K. Razno 1 K. Skupaj 20.178 K 14 vin. Lahko rečemo, da naše društvo letos zelo napreduje, kjer je v prvih štirih mesecih razprodalo blaga za 4451 K 49 vin. Več kakor lani.

Iz Škal. (Stajersko.) Preteklo soboto smo pričakovali z apostolov »nove vere«, kakor se je izrazil Čobal, pa Kristana ni bilo, ker ni imel za »rajžo«. Tega Čobalovega, celo po kravjih garah razglašene shoda se je udeležilo komaj do 40 oseb, ožjih somišljenikov iz prejšnjih časov si naštel eno omizje, ki pa je na poziv hišne gospodinje, naj bi Čobal molil naprej, vsaj odgovarjalo glasno angelovo češčenje! Liberalci bi tega ne storili, ti rdeči zgrabljivi volkovi v ovčjem oblačilu pa se znajo potuhiniti, če jim tako boli kaže. Kar nam je nadalje povedal o bednem položaju rudarjev, potrebi organizacije, o nadzorniškem zakonu, je bilo vobče dobro, le da je prerad vahal na druga polja, kar je mogel storiti, ker se je kar sam proglasil predsednikom shoda, sodruga Drenovca pa

izbral zapisnikarjem. Temu nervoznemu človeku, ki zadnjič niti ni znal sklamfati poštene peticije za poldnevni pouk, se ni zdelo prav, če kdo z medklici moti govornika. Se boš že še navadil, Drenovec! In Čobal tudi, ki kar grozi s tožbami! Ne boš Miha! Njegovim pristašem a la Trobina, Zalaznikov »zet«, stari Leskovšek se je pustilo stresati vsakršno surovost nad domačim g. kaplanom. Kadar še Čobal spet prideš, nauči jih najprej dostojnosti! Slednjič je sramežljivo priznal Čobal, da bi tudi v Škalah rad iz delavskih jasli kronce zobal, on bo boljši kot Mlaker in Linhart, ti gnili jabelki, ki jih je sam pometal iz Unije. Torej le noter v edino zvečljivo soc. demokratsko unijsko podružnico, »Prapreti« dobiš zastoj, podpore pa več kot je drugod. Plačaj 1 K vstopnine in 30 h na teden. Vsako drugo društvo le skrivaj intriguje in delavsko slogo razdira. Mi smo verni kristjani in pravi prijatelji štrajkujočih v Istri, kdor ni z nami, je sovražnik delavstva! »Vsak veruj, kar hočeš«, sklepamo s Čobalovimi besedami in vabimo na shod, ki bo dne 27. maja ob polu 4. uri pri Boltu! Pridite vsi!

Iz ljubljanske tobačne tvornice. Spomenica. Po sklepu občnega zbora »Podpornega društva za delavstvo ljubljanske tobačne tvornice« se vloži spomenica glede na delavske želje c. kr. glavnemu ravnateljstvu na Dunaju. Da poizve odbor vse delavske želje, so se vršili pretekli teden v sredo, četrtek in soboto dobro obiskani sestanki zaupnic in zaupnikov delavstva. V spomenici navedene želje in prošnje so izšle naravnost iz delavstva. Diktiral jih ni nihče. Načrt spomenice je že sestavljen. Samoobsebi je umevno, da se bo bavila »Naša Moč« obširno s spomenico, ko ji pritrdi delavstvo na shodu.

Kocmur, socialni demokrat in paznik v ljubljanski tobačni tovarni se jezi nad krščanskimi socialci v tovarni. Najrajši bi jih kar podavil, pa to ne gre kar tako po domače. Mi namreč nismo lončene posode za potice, ki se kar tebi nič meni nič razbijajo. Kocmurjeva trobenta nas le še bolj ojači. Gospod paznik Kocmur, le tako naprej. Vas bomo saj še bolj izpoznali, kakšni delavski prijatelj da ste. Druzega ne znate, kakor da delavstvo opravljate. Delavke in delavci! Ogibajte se takih oseb, ki ne znajo družega, kakor da delajo razdor med nami. Čudno! Vsi pazniki mirujejo in se ne vtikajo, kar imamo delavci in delavke med seboj, samo Kocmur pa ne miruje in se vtika v stvari, ki ga prav nič ne brigajo in ne pečejo. Kocmurja in njegove tovariše samo vprašamo, koliko so dali ob stavki za jeseniško delavstvo. Začeli se bomo prav resno ravnati po socialno demokratskih zgledih ob stavkah, ki jih priredi delavstvo, ki ni soc. demokratska pokorna od soc. demokratskih voditeljev oskubljena ovčjad. Mi smo puščali v »Naši Moči« socialne demokrate precej pri miru. A če nam ne boste dali miru, pričeli bomo priobčevati o vaši stranki prav vse lumparije, ki jih imate na vesti in sami dobro veste, da jih imate dovoli. Veste pa tudi, da če pričnemo z vami boj na življenje in smrt, da se bodo odprle oči še takim lahkovernežem, ki še trobijo v vaš neumni skrivljeni rog.

Prvi maj v Zagorju ob Savi. Kakor že nekaj let sem, praznovali so tudi letos soc. demokrati prvi maj po svojih svobodomiselnih načelih, da se ga morajo udeležiti korporativno vsi rudarji. Deževno vreme prejšnjega dne je zadrževalo, da se niso mogle vse priprave izvršiti tako, kakor se je želelo v vspodbujajo trpečih rudarjev, kakor jih imenuje njih hinavski kolovodja. Zato je bilo treba jutraj zarana vstati, da se vse potrebno ukrene, ker danes je dan, v katerem se pokaže delavska solidarnost! Vsak tujec, katerega bi privedla pot skozi našo sotesko, moral bi potrditi, da se pripravljajo to ljudstvo na nekaj nenavadnega, imenitnega. Na vse zgodaj, ko je še navadna luč nadomeščala solnčno svetlobo, se je pričela agitacija. Tukaj en prizor iz te nasilnosti. Pred oknom nekega rudniškega stanovanja stal

je naš računovodja bratovske skladnice gospod Jerin. Na oknu je stalo liter »beraške korajže«, iz katere so zajemali pogum za dan, na katerem se hočejo pokazati nevstrašene bojovnike svojih pravic, in so želeli srečnega uspeha sebi in svojim. Z »beraško korajžo« v želodcu in menda tudi v glavi so šli spolnovat prvo Čobalovo zapoved: Sodrugi, praznujte prvi maj! Gorje pa delavcu, ki je prelomil prvo Čobalovo zapoved in opravljal hlapčevska dela! Spremljan in počesčen je bil s svobodomiselnostjo sliko bratske ljubezni, ki pravi: sila naj vlada. Tako je bil zopet dočakan srečni trenutek, ko se je pričela pomikati slavna procesija Čobalovih sužnjev okinčana z rdečimi trakovi po taktu rudniške godbe do gostilne vdove Weinbergerjeve, pred katero je bil napravljen rdeči slavolok, na zraven stoječim kostanju je pa visela rdeča zastava. Popoldan se je vršila na vrtu imenovane gospe veselica in prodaja Čobalove modrosti o splošni volilni pravici. Rdeča procesija, kateri je raznašalec kruha Zafel z rdeče okinčanim košem dal poseben sijaj je minila; veselica se je v žalost spremenila. Čobal je pa vendar vesel zmage 1. majnika v svojih novih prostorih in prešteva denarce za skupljene rdeče trakove, s katerimi vas je zopet nafarijal. Njegova soproga pa »kiklje« suši po raznih sobah društvenega konsuma, katerega vi imenujete vašo last.

Neudeležene procesije.

Iz Spodnje Idrije. Pretečeni teden smo imeli občinske volitve za katere se je zelo zanimal tudi zastopnik filialke konsumnega društva z Idrije A. Kristan. Sklical je namreč shod volivcev, na katerem je bilo celih 10 volilcev navzočih, na dan volitve je agitiral on in njegovi kandidati III. razreda, seveda sami zase. A so pa tudi mnogo dosegli pri volilcih, kajti njegovi kandidati so dobili: Filipič 12, Hladnik 6, Tomšič 6 in Carl 1 glas. Ko je videl Kristan kako hite volilci za njegove kandidate, je od veselja pozabil, da ima tudi on pravico voliti ter je volitev zamudil. Kandidati St. Lj. Str. so dobili: Tratnik 51, Kokalj 28, Skvarča 25 in Lampe 21 glasov. Kristan naj si pa zapomni ta dan volitve.

Krvosës kapitalizem.

Sava. Oddelek nove tovarne za žico in žreblje, ki je pogorel, je večinoma že pod streho in se tudi že dela. Pa žalibog ni vse v redu, če ravno so nam prej nekateri mojstri pravili, da bo potem ko bo nova fabrika vse bolj v redu, pa smo se varali. Pri nas se dela na akord in vsak sam zase. Popred je imel vsak delavec svojo akordno tablico, na katero se mu je vaga napisala natančno, vse kolikor je naredil. Sedaj pa nimamo nič tablic in ne vemo nič koliko naredimo in kaj zaslužimo, smo zvedeli šele sedaj, ko smo dobili plačo dne 8. maja. Vemo dobro, da nam manjka pri plači, ampak koliko, tega ne more noben izračunati. Še boljše vemo, da nam niso preveč plačali, ker nimajo te slabe navade. Sicer pa povemo g. Peternelu in Ritarju, da je boljše, ako se nobenemu ne dela krivica, ker to je v nebo vpijoč greh, zato je pa najbolje, da se stvar mirno napravi, da nam ne bo treba še bolj zavpiti.

Iz Idrije. Teden dni se je mudil v idrijski okolici gozdni nadsvetnik iz ministrstva, da je pregledal vse poslovanje v tukajšnjih eraričnih gozdih. Naš deželni poslanec je poprašal bi li in kedaj bi mogel govoriti z njim o gozdnih delavskih razmerah. Nadsvetnik bil je toliko uljuden, da je odgovoril: on hoče sam na domu posetiti prilično g. poslanca. To je tudi pretečeno nedeljo storil. Gosp. dekan mu je pojasnil skromne želje idrijskih gozdarjev in koliko let se že delana to, da bi bili v stalno delo sprejeti, ter zavarovani pri nezdolah v nevarnem njunem poslovanju. Res, da se ministrstvo vedno sklicuje na enake delavce po Galiciji in na Romunskem, da je pretežavno za vse na-

praviti enak status. Sedaj je najlažje odkazati delo najemnikom in se z njimi pogoditi, za kako ceno sprejmo kak oddelek v gozdu. A naši delavci so v drugačnem položaju, kot njih tovariši drugod. Tu daje gozdni erar našemu rudniku, ki je tudi eraričen, vsako leto drva, oglje, apno in drugo. Za izvrševanje takega stalnega dela je potreba pač tudi stalnih delavcev. Taki so bolj enakega dela vajeni, dobe večjo spretnost in se bodo tolikanj bolj držali svojega posla, ko se jim zagotovi tudi preskrbljevanje v starosti in v nesreči. Potem bodo res cenili svojega gospodarja, ko bodo videli, da v resnici kot oče skrbi za nje, ne pa kot je sedaj, dokler dela ga plača, ko je pa ob njem vse, ga odpusti brez vsega. Sedaj je le 17 stalnih, ko je vendar vseh gozdarjev nad 200. Do leta 1872. so bili enako z rudarji oskrbljeni, kar je bilo pravično, ker vsi delajo za erarični rudnik, a ko so ločili rudniško oskrbnitvo od gozdnega, so jih pustili na cedilu. Opetovano so že naši državni poslanci kazali na ta nedostatek. Prejšnji minister Giovanelli je zatrdil svojo naklonjenost in simpatije gozdarjem, priznal, da se mora za nje kaj storiti, a do sedaj je vsa simpatija le 10 kr. na dan priboljška izkazala, ne pa stalnosti v delu, za kar se je prosilo. Deželni poslanec je bil tudi sam že na Dunaju pri ministrstvu v tej zadevi, zadnjič tu osebno pojasnil sedanjemu ministru grofu Buquoi in mu izročil pisan memorandum, da bi vsa stvar zopet ne zaspala, priporočil nadsvetniku pl. Pesch-u in zadnjič je podrezal 19. marca dr. Žitnik, a zadeva le noče naprej. Želje gozdnih delavcev niso pretirane. Po 10letnem delu naj se sprejmo za stalno. Ako je 10 let neprestano delal v eraričnih gozdih se je dokazalo, da ga erar stalno potrebuje in delavec je pokazal, da je zmožen opravljati odkazano mu delo, tedaj vreden, da se ga stalno namesti. Veliko mladih moči, ki sedaj drugod išče dela, bi raji doma ostalo, ko bi videli, da pozimi in poletu lahko shajajo s plačo. Tako so pa ravno čvrste in krepke moči zgubljene za erar. Gosp. nadsvetnik je priznal, da so želje opravičene in času primerne. Potrudil se bo, da se za Idrijo, ki ima res nekako izvanredno stanje pri gozdarjih, kaj stori. Vsaj kolikor je on sedaj tu videl, je bil sploh zadovoljen tudi z delavstvom. Koliko se bode zgodilo, bomo videli. Čakamo res že dolgo časa.

Z lastnimi močmi.

Trbovlje. Računski izkaz »Pazniškega in delavskega podpornega društva« za mesec april 1906. Dohodki: Vplačana vpisnina in prispevki za godbo 271 K 16 v. Izdatki: a) Pogrebni stroški 17 K 76 v., b) 2 podpori bolnim 17 K, c) poštšina in koleki 2 K 10 v., č) za časopise 6 K 12 v., d) honorar za blagajnika 10 K, e) izredni stroški za godbo 10 K, f) v hranilnico vloženo 156 K, g) v ročno blagajno 2 K 18 v., h) v blagajno za godbo 50 K; skupaj 271 K 16 v.

Zahvala. Vdova po ponesrečenem pazniku I. Ščurku nam je doposlala tole: Prav lepo se zahvalim vsem tistim darovalcem in drugim gospodim, ki so mi darovali 48 K. Posebej se zahvalim gospodoma Štefanu Kernu in I. Sternu, ki sta nabrala omenjeno vsoto med pazniki in drugimi. Bog plati!

Strokovna organizacija strojarjev v Mirnu, Goriško. Ker nismo še dosedaj nič poročali o našem društvu, in o razmerah našega delavstva, hočemo danes par besedi izpregovoriti. Naše mlado društvo šteje, komaj 50 članov, (vseh strojarjev je okrog 100 v Mirnu) ali pri vsem tem je že doseglo, za naše razmere, lep uspeh. Društvo je namreč trem delodajalcem poslalo spomenice, da se njih delavcem, ki so udje organizacije, poviša tedenska plača, za 1 krono. Delodajalci so bili toliko poštenj, da se temu pozivu odzvali, in tem svojim delavcem ki so v organizaciji, pavišali tedensko 1 K. Tako se je zgodilo, da sta dva

delavca v eni tovarni, ki nista v organizaciji, ostala za 1K na teden prikrajšana, nasproti svojim sodelavcem, in pri tem lahko izpoznala, pomen organizacije. Med tema dvema je eden, ki se večkrat usti za zavednega delavca, ali pri vsem tem noče pristopiti k organizaciji, zato mu zakličemo manj besedi in več dejanj! Ker sem v poročilu o shodu, ki je bil dne 22.m. m. v Mirnu le na kratko omenil govor tovariša Cotiča predsednika organizacije, hočem danes, par stavkov iz tega govora zapisati: »Teptan, zaničevan od vsake šleve, je današnji posameznik, on je velika reva, ki pomeni toliko kakor ničla. Le z združenimi močmi je mogoče kaj doseči! To dobro vedo bogataši, in zato se družijo. Glejte, če so oni spoznali potrebo združenja, je isto toliko bolj potrebno delavcem, kateri so proti onim gmotno tako majhni.

Dragi tovariši! Tudi pri nas smo ustanovili strokovno društvo strojarjev, da si svoj stan izboljšamo, a nekaj je, kar moramo obžalovati, večkrat se namreč sliši: »Bi že stopil v društvo, ali edinosti ni«. Ali pa: Ko bi onega ne bilo v društvu, bi že pristopil, ali tega ne morem videti pred očmi«. Na prvo odgovorjam: Ti ki praviš da edinosti ni, vedi da si ravno ti tisti ki edinost razdiraš.

Na drugo pa le rečem: ne sovražimo se medseboj, da v medsebojnem sovraštvu ne poginemo, ampak če je kdo k organizaciji pristopil ki je tvoj sovražnik, pristopi še ti, in bodita prijatelja, ter se ljubita med seboj. Le na ta način bo mogoče kaj doseči v izboljšanje delavskega stanu«. Na delo torej komur je mar da se to zgodi!

Okno v svet.

Drobiž. Ko l. 1809 v Nev Jorku v Ameriki štrajkali čevljarji so sodišča kar naravnost rekla, da je to nepostavno in nemoralno in kar je še drugih takih lepih pridevkov. Preteklo je eno stoletje — samo par let še manjka — in pri nas bi bilo skoro ravno takih neumnosti pričakovati če bi se kaj takega zgodilo. Lezemo, lezemo kakor polž za drugimi in rastemo v starosti in neumnosti pri Bogu in pri ljudeh.

L. 1823 so se klobučarski pomočniki v Nev Jorku organizirali in se zgovorili, da ne bodo delali pri nobenem mojstru, ki ima kake pomočnike ki niso pri njihovi organizaciji. Mojstri so jih zatožili da so — zarotniki. Ne rečemo nič, saj so res precej zahtevali in vidi se, da so bili ti pomočniki naprednejši in izobraženejši kakor toliko tisoč današnjih delavcev. — Če se pa danes ustanovi kako popolnoma nedolžno strokovno društvo, ki nima drugega namena kakor člane podpirati, pa že duhajo fabrikanti po bombah in smodniku. Pa ne samo tovarnarji ampak mnogi njim po duhu in srcu in žepu sorodni ljudje. Včasih sem slišal od svoje stare matere lep pregovor, ki mi pride vselej na misel kadar kaj slišim od take vrste ljudi govoriti. Stara mati so mi rekli: »Bog daj norcem pamet, revežem pa denar, pa bo vsem prav.«

Karakteristika letošnjih štrajkov. Šele par mesecev letošnjega leta je preteklo in že se sliši in dan na dan bere o najrazličnejših štrajkih. Posebno na Nemškem se deloma že vrše, deloma pa pripravljajo velikanski štrajki. Kaj je temu vzrok? Koliko je temu vzrok socialna demokracija, ki tira večkrat brez pomisleka in zavoljo svojih lastnih interesov delavce v boj, tega danes ne bomo razmotrivali. Na Nemškem je letos še en velik vzrok. Države so sklenile med seboj nove carinske pogodbe. Zlasti v Nemčiji so se vsled tega vsa živila, posebno pa meso in kruh podražila. In to čutijo v prvi vrsti delavci. Popolnoma po pravici zahtevajo, da se jim dá odškodnina za to, da morajo vse dražje kupovati. Na drugi strani je pa nemška industrija napredovala in še napreduje, tovarnarji delajo lepe dobičke, seveda samo za svoj žep. To delavcem ne gre v glavo, da spravlja dobiček samo tovarnar in akcionar, ne pa tudi on. Zato boj! Zanimivi so letošnji štrajki tudi zato, ker si v boju stojijo nasproti

telih in saj nekaj dobro organiziranih delavcev. Zato so boji še hujši.

Šolski zdravniki. V Münchenu je mestna občina nastavila 18 šolskih zdravnikov. Že parkrat smo poročali o šolskih zdravnikih, ki vsaki mesec pregledajo šolske otroke in so jim na razpolago za brezplačno zdravljenje. Kolika dobrota je to za otroke ubožnih starišev, je vsakemu znano. Kolikokrat ne morejo revni stariši

preskrbeti bolnemu otroku zdravnika, ker nimajo pomočkov. Pri nas je to še popolnoma neznano. Naše občine še nimajo smisla za socialno delo. V Avstriji sta v zadnjem času nastavili šolske zdravnike mestni Gradec na Štajerskem in Brno na Moravskem. Novega svežega socialnega duha bi bilo treba zanesti v občinske odbore. Morebiti ga zanesejo delavci in delavski občinski odborniki.

Delavci, trgovci pozor!

Slavnemu občinstvu uljudno priporočam svojo preurejeno

krojaško delavnico

v kateri izdelujem **moške obleke**, kakor tudi vsakovrstne **uniforme**, in vsa druga v to stroko spadajoča dela.

Delavcem v oddaljenih krajih drage volje postrežem z vzorci. Sprejemam tudi **že kupljeno blago v delo**.

Izdelujem vse po najnovejšem kroju točno in natančno po meri. Delo sprejemam v vsakem kroju in vsaki množini. Slav. konsumnim društvom in gospodom trgovcem priporočam posebni oddelek za izdelavo **konfekcij, oblek za prodajo, od najpreprostejše do najfinejše izvršitve**. Na zahtevo dam tem še bolj natančna pojasnila.

Svoji k svojim! Delavci, trgovci, podpirajte domačo tvrdko.

Za obilna naročila uljudno prosi

Matija Lazar

krojaški mojster v Kropi.

Cene brez konkurence!

8 52—12

Kdor hoče res postrežen biti z

dobrim, naravnim belim in črnim vinom,

naj se izvoli obrniti na staro znano in odlikovano trgovino z vinom

Anton Ivanov Pečenko

v Gorici.

Postrežba točna in poštena. Cene zmerne.

Ne prezrite!

Ne prezrite!

2 12—4

Pozor!

„Slovenska delavska društva“! Kupujte svoje potrebščine pri znani priporočljivi domači manufakturni trgovini:

Češnik & Milavec (pri Češniku)

Špitalske ulice

Ljubljana

Lingarjeve ulice

v kateri dobite vedno v veliki izbiri **najnovejše blago za ženska in moška oblačila**.

Postrežba poštena in zanesljiva.

Cene najnižje.